

УДК 372.03:793.31

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/96-1-26>**Ольга КВЕЦКО,***orcid.org/0000-0003-3419-4993*

кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри сценічного мистецтва і хореографії

Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

(Івано-Франківськ, Україна), *olha.kvetsko@сnu.edu.ua***Наталія МАРУСИК,***orcid.org/0000-0003-1037-9192*

кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри сценічного мистецтва і хореографії

Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

(Івано-Франківськ, Україна), *natalia.marusyk@сnu.edu.ua***Світлана ПЕРЕГІНЕЦЬ,***orcid.org/0009-0005-9328-3541*

викладач кафедри сценічного мистецтва і хореографії

Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

(Івано-Франківськ, Україна), *svitlana.perehinets@pnu.edu.ua*

ХОРЕОГРАФІЯ ЯК СКЛАДОВА ПЕРФОРМАТИВНИХ МИСТЕЦТВ: ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА МОДЕЛЬ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ В6.03

У статті здійснено комплексний аналіз спеціалізації В6.03 «Хореографічне мистецтво» у структурі спеціальності В6 «Перформативні мистецтва» в контексті сучасних трансформацій системи вищої мистецької освіти України. Досліджено теоретико-методологічні засади формування хореографії як складової перформативного мистецтва, окреслено її місце в оновленій класифікації галузей знань і спеціальностей. Проаналізовано нормативно-правові зміни 2024 року, що регламентують нову модель організації освітнього процесу, зокрема впровадження індивідуальних освітніх траєкторій та міждисциплінарних програм.

Особливу увагу приділено структурі освітньо-професійної підготовки здобувачів, яка поєднує виконавську, педагогічну, постановочно-композиційну та аналітичну складові. Визначено ключові компетентності, необхідні сучасному хореографу в умовах цифровізації, глобалізації культурного простору та розширення перформативних практик. Обґрунтовано важливість інтеграції класичних танцювальних традицій із сучасними експериментальними формами, а також необхідність розвитку міждисциплінарних зв'язків із театром, музикою, медіа-мистецтвом і культурологією.

У результаті дослідження доведено, що спеціалізація В6.03 «Хореографічне мистецтво» функціонує як динамічна освітня модель, спрямована на формування конкурентоспроможного фахівця, здатного до творчої інноваційної діяльності та соціокультурної взаємодії. Перспективи подальшого розвитку спеціалізації зумовлені оновленням змістового наповнення освітніх програм, посиленням практикоорієнтованої складової підготовки, розширенням можливостей міжнародної академічної мобільності, а також удосконаленням системи забезпечення та моніторингу якості освіти.

Ключові слова: хореографія; перформативні мистецтва; мистецька освіта; освітньо-професійна підготовка; міждисциплінарність; індивідуальна освітня траєкторія; цифровізація мистецтва; культурна ідентичність.

Olga KVETSKO,

orcid.org/0000-0003-3419-4993

PhD in Art Studies,

Associate Professor at the Department of Performing Arts and Choreography

Vasyl Stefanyk Carpathian National University

(Ivano-Frankivsk, Ukraine), olha.kvetsko@pnu.edu.ua

Nataliia MARUSYK,

orcid.org/0000-0003-1037-9192

PhD in Art Studies,

Associate Professor at the Department of Performing Arts and Choreography

Vasyl Stefanyk Carpathian National University

(Ivano-Frankivsk, Ukraine), natalia.marusyk@cnu.edu.ua

Svitlana PEREHINETS,

orcid.org/0009-0005-9328-3541

Lecturer at the Department of Performing Arts and Choreography

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

(Ivano-Frankivsk, Ukraine), svitlana.perehinets@pnu.edu.ua

CHOREOGRAPHY AS A COMPONENT OF PERFORMING ARTS: EDUCATIONAL AND PROFESSIONAL MODEL OF SPECIALIZATION B6.03

The article provides a comprehensive analysis of specialization B6.03 “Choreography art” within the structure of specialty B6 Performing Arts in the context of contemporary transformations of higher arts education in Ukraine. The study examines the theoretical and methodological foundations of choreography as a component of performing arts and defines its place in the updated classification of fields of study and specialties. Particular attention is paid to the regulatory changes introduced in 2024, which establish a new model for organizing the educational process, including the implementation of individual educational trajectories and interdisciplinary programs.

The structure of professional training for students majoring in choreography is analyzed, highlighting its performance, pedagogical, choreographic-compositional, and analytical components. The key competencies required of a contemporary choreographer in the context of digitalization, globalization of the cultural space, and the expansion of performative practices are identified. The importance of integrating classical dance traditions with modern experimental forms is substantiated, as well as the necessity of strengthening interdisciplinary connections with theatre, music, media art, and cultural studies.

The research demonstrates that specialization B6.03 “Choreography art” functions as a dynamic educational model aimed at preparing competitive professionals capable of creative innovation and socio-cultural interaction. The prospects for further development of the specialization are associated with modernization of curricula, enhancement of practice-oriented training, and expansion of international academic mobility.

Key words: *choreography; performing arts; arts education; professional training; interdisciplinarity; individual educational trajectory; digitalization of art; cultural identity.*

Постановка проблеми. Сучасна система вищої мистецької освіти України перебуває у стані глибокої трансформації, зумовленої як внутрішніми реформами освітньої галузі, так і глобальними процесами інтеграції до європейського та світового освітнього простору. Оновлення переліку галузей знань і спеціальностей, запровадження міждисциплінарних підходів та індивідуальних освітніх траєкторій актуалізують потребу переосмислення змісту й структури професійної підготовки у сфері перформативних мистецтв.

У цьому контексті особливої уваги потребує спеціалізація B6.03 «Хореографічне мистецтво», яка інтегрується до спеціальності B6 Перформативні мистецтва та функціонує в нових нор-

мативних і концептуальних умовах. Традиційно хореографія розглядалася переважно як система виконавських практик і педагогічних методик, однак сучасні культурні процеси розширюють її межі, включаючи перформанс, мультимедійні технології, соціально орієнтовані мистецькі проекти та міжвидову взаємодію.

Проблема полягає у визначенні ефективної освітньо-професійної моделі підготовки хореографа в умовах інтеграції до галузі перформативних мистецтв, що забезпечувала б баланс між збереженням національних традицій і впровадженням інноваційних підходів. Виникає необхідність теоретичного обґрунтування місця хореографії в структурі перформативних мистецтв,

окреслення її компетентнісної моделі та визначення стратегічних напрямів розвитку.

Таким чином, актуальність дослідження зумовлена потребою наукового осмислення трансформацій спеціалізації В6.03 «Хореографічне мистецтво» в контексті сучасних освітніх реформ та культурних змін.

Аналіз дослідження. Проблематика хореографічної освіти та її інтеграції в ширший контекст перформативних мистецтв привертає увагу дослідників сьогодення. Слід відзначити, що спеціалізація В6.03 «Хореографічне мистецтво» у складі галузі В6 Перформативні мистецтва є відносно новою освітньою і науковою категорією, яка офіційно отримала чітке нормативне визначення лише після оновлення переліку галузей знань і спеціальностей у 2024 році. Через це кількість наукових публікацій, присвячених методологічному, освітньому та практичному аспектах підготовки хореографів у контексті перформативних мистецтв, поки що є обмеженою. Більшість досліджень присвячена класичній хореографії, народним танцям або загальним аспектам мистецтва перформансу, тоді як спеціалізація В6.03 потребує системного наукового осмислення її структури, компетентнісної моделі та освітньо-професійної реалізації.

У публікації Р. Безуглої розглядається «перформанс» не лише як мистецьку практику, а й як складну культурно-соціальну категорію, що формується у професійному науковому дискурсі. Авторка аналізує основні підходи до розуміння феномену «перформанс», окреслює його історіографію, теоретичні джерела та концептуальні рамки, що склалися вітчизняними та зарубіжними дослідниками (Безугла, 2020).

У статті Карповець М. та Шелепко Т. розглядається питання різноманітності мистецьких та соціокультурних ініціатив, що сприяють розвитку перформативних практик. Автор відзначає, що відсутність системного підходу та недостатнє усвідомлення понять «перформанс» і «перформативність» серед українських дослідників потребує особливої уваги та наукового осмислення. Окремо розкривається лінгвістичне походження цих термінів і простежується їх трансформація, а також вплив на культурні процеси та соціальне середовище, з урахуванням концепцій провідних теоретиків і філософів перформативності, серед яких Джон Л. Остін, Річард Шехнер та Еріка Фішер-Ліхте.

Особлива увага приділяється питанням культурної ідентичності, осмисленню національного спадку та його взаємодії із глобальним культур-

ним контекстом у межах перформативних практик. Автори підкреслюють значущість усвідомлення власних дій і їхнього впливу на соціальну реальність, демонструючи, як перформанс взаємодіє з глядачем і навпаки. Водночас стаття акцентує на тому, що філософські засади перформативності формують нові способи сприйняття та осмислення світу (Карповець, Шелепко, 2024).

Таким чином, актуальність дослідження обумовлена потребою напрацювання теоретичних і методичних засад, що сприятимуть розвитку нової спеціалізації та формуванню сучасної освітньо-професійної моделі хореографа в умовах інтеграції до перформативних мистецтв.

Мета дослідження – дослідити особливості спеціалізації В6.03 «Хореографічне мистецтво» в контексті інтегративного підходу спеціальності В6 Перформативні мистецтва; розкрити методичні, освітні та мистецькі аспекти її реалізації, проаналізувати перспективи розвитку хореографії як перформативного напрямку.

Виклад основного матеріалу. Хореографія сьогодні розглядається не лише як технічна дисципліна або форма сценічного танцю, а як комплексна мистецька практика, що інтегрується у ширший простір перформативних мистецтв. Вона поєднує естетичні, соціокультурні та педагогічні аспекти, а також включає експериментальні, міждисциплінарні та мультимедійні компоненти. Такий підхід дозволяє формувати фахівців, здатних до творчої інноваційної діяльності та адаптації до швидких змін культурного середовища.

Сучасні дослідження перформативності (Безугла, 2020; Станіславська, 2015) підкреслюють, що перформанс – це взаємодія художнього актора і аудиторії, що відбувається у конкретному соціокультурному контексті. Для хореографії це означає, що танцювальні форми повинні враховувати міждисциплінарні зв'язки з театром, музикою та культурологією. Такий підхід формує нові способи осмислення руху як комунікативного та концептуального інструменту.

Спеціалізація В6.03 «Хореографічне мистецтво» передбачає комплексну підготовку фахівця, що включає:

- виконавську складову – розвиток виконавських навичок та артистичності;
- педагогічну складову – здатність передавати знання, формувати вміння та компетентності учнів;
- композиційно-постановочну складову – створення сценічних образів і хореографічних композицій;
- аналітичну та дослідницьку складову –

вміння осмислювати культурні процеси, аналізувати історію та сучасний стан хореографії.

Ця структура забезпечує підготовку фахівця, здатного не лише виконувати танцювальні твори, а й інтегрувати хореографію у сучасний культурний та освітній простір.

Сучасна хореографія активно запозичує методи та ідеї з інших мистецьких дисциплін. Інтеграція елементів театру, перформансу, музики та цифрових технологій формує нову освітню платформу для навчання та практики. Це дозволяє готувати фахівців, здатних працювати у глобальному мистецькому середовищі, адаптуватися до сучасних культурних викликів і створювати новаторські художні проєкти (Степаненко, 2023).

Поява освітньої спеціальності В6 Перформативні мистецтва в українському освітньому просторі є відповіддю на ці глобальні культурні зміни. Вона надає змогу підготовки фахівців, які мислять поза рамками окремої мистецької дисципліни, а натомість здатні діяти в просторі перехрестя мистецтв, поєднувати хореографічну, театральну, аудіовізуальну та сценографічну мови, створювати інноваційні форми взаємодії з публікою.

З 1 листопада 2024 року набрала чинності постанова Кабінету Міністрів України № 1021 від 30 серпня 2024 року, яка затверджує оновлений перелік галузей та спеціальностей вищої освіти. Цей перелік містить нові шифри та найменування галузей, а також визначає відповідність галузей та спеціальностей Міжнародній стандартній класифікації освіти ISCED-F 2013. Спеціальність В6 Перформативні мистецтва тепер чітко визначена в оновленому переліку, що підкреслює її важливість у сучасній системі вищої освіти України. У постанові зазначено, що «поновлення здобувачів вищої та фахової передвищої освіти здійснюється на освітню програму за спеціальністю, за якою здійснюється підготовка здобувачів відповідного року набору». Тобто, студенти, які поновлюються після 1 листопада 2024 року, повинні будуть продовжувати навчання за новим переліком галузей та спеціальностей (Кабінет міністрів України, 2024).

Вищі навчальні заклади адаптували свої освітні програми відповідно до оновленого переліку, що сприяє інтеграції новітніх тенденцій та інновацій у сфері перформативних мистецтв. Оновлений перелік сприяє розвитку міждисциплінарних освітніх програм, що дозволяє поєднувати хореографію з іншими галузями мистецтва та науки, розширюючи горизонти професійної підготовки студентів.

Хореографія в межах спеціальності В6 «Перформативні мистецтва» виступає не лише як мис-

тецтво танцю, а як комплексний перформативний процес, що об'єднує рух, простір, звук і взаємодію з глядачем. Сучасна хореографія активно включає інноваційні технології, експериментальні форми, міжжанрові синтези та соціокультурні контексти.

Рух у хореографії є основним виразним засобом, але в контексті перформативних мистецтв він трансформується у складну систему символів і знаків, здатних передавати смисли, емоції, ідеї. Рух стає тілесним дискурсом, що інтегрується з іншими медіа.

Хореографія сучасності активно працює з просторовими параметрами – від традиційної сцени до альтернативних локацій (вулиця, музей, цифровий простір). Рух артиста взаємодіє з простором, змінює його сприйняття, створює нові сенси. Інтерактивність між виконавцем і глядачем часто виходить за межі пасивного спостереження, запрошуючи до участі, співтворчості.

Сучасні хореографи часто співпрацюють з режисерами, музикантами, художниками, технологіями, що дозволяє створювати синтетичні форми мистецтва. Поєднання відеоарту, звукового дизайну, світлових інсталяцій, інтерактивних технологій дає змогу розширити виразні можливості руху.

Хореографія як перформативна платформа виступає інструментом дослідження та висвітлення соціальних, політичних, культурних тем. Через танець і рухове мистецтво артисти висловлюють ідеї ідентичності, історії, актуальних суспільних проблем, сприяють діалогу та змінам.

Сучасна мистецька освіта стоїть перед низкою викликів, зумовлених швидкими технологічними змінами, глобалізацією культури, потребою у міждисциплінарності та адаптації до соціальних трансформацій. Спеціалізація В6.03 «Хореографічне мистецтво» має значні перспективи розвитку, якщо враховувати ці тенденції й активно інтегрувати інновації.

Впровадження цифрових технологій у хореографію відкриває нові можливості для творчості, навчання та взаємодії з аудиторією. Віртуальна та доповнена реальність, цифровий аналіз руху, мультимедійні платформи дозволяють створювати інноваційні постановки, розширюють освітній процес і дають доступ до світових ресурсів.

Хоча глобальні процеси впливають на мистецтво, збереження локальних традицій і етнокультурної самобутності залишається важливим напрямом розвитку хореографії. Це передбачає баланс між інноваціями та автентичністю, підтримку національного культурного надбання у сучасній мистецькій практиці.

Розширення спеціалізації у рамках перформативних мистецтв створює нові можливості для працевлаштування у театрах, культурних центрах, освітніх установах, міжнародних проєктах, культурному менеджменті. Освітні програми мають включати компоненти підготовки до професійної мобільності та підприємництва (Ткаченко, 2022).

Заклади вищої освіти змушені вносити зміни до своїх освітніх програм, з урахуванням вимог кабінету міністрів України. На сьогодні стандарт фахової передвищої та вищої освіти зі спеціальності В6 Перформативні мистецтва на стадії розробки, тому типова модель освітньо-професійної програми спеціалізації В6 «Хореографічне мистецтво» носить тимчасовий характер. Після затвердження нового стандарту потрібно зосередитись саме на фахових компетенціях та програмних результатах навчання, які б забезпечили вивчення саме хореографічного мистецтва.

Висновки. Спеціалізація В6.03 «Хореографічне мистецтво» є сучасною освітньо-професійною моделлю у складі галузі В6 Перформативні мистецтва, яка інтегрує виконавську, педагогічну, композиційно-постановочну та дослідницьку складові. Така комплексна структура дозволяє підготувати фахівця, здатного ефективно працювати у міждисциплінарному та соціокультурному середовищі.

Педагогічна складова у сучасній моделі не втрачена, а трансформована. Майбутній хореограф-педагог поєднує функції виконавця, наставника, керівника колективу та дослідника. Це забезпечує здатність організувати навчально-виховну роботу, створювати авторські постановки, проводити освітні та культурні проєкти і впроваджувати інноваційні методики у хореографічну практику.

Сучасна хореографія активно інтегрує методи театру, перформансу, музики та цифрових технологій, що формує нові освітні та мистецькі плат-

форми. Міждисциплінарність та інноваційність спеціалізації В6.03 дозволяють випускникам адаптуватися до викликів глобального мистецького середовища та брати активну участь у культурному житті суспільства.

Оскільки спеціалізація є відносно новою, наукових публікацій, присвячених її методології та освітньо-професійним моделям, поки що недостатньо. Це підкреслює актуальність дослідження та необхідність подальшого розвитку теоретичних і практичних засад хореографічної освіти у контексті перформативних мистецтв.

Потенціал цифрових технологій, розвиток міждисциплінарності та інтеграція соціальних тем формують новий вимір хореографічної освіти. Це сприяє не лише підвищенню професійного рівня студентів, але й розширенню сфери застосування їхніх знань і навичок у театрах, культурних центрах, освітніх установах та міжнародних проєктах.

Водночас збереження національної культурної ідентичності через роботу з традиційними танцями, народними практиками і фольклорними елементами залишається важливим орієнтиром розвитку. Баланс між автентичністю та інновацією формує основу сталого розвитку хореографії в Україні.

Отже, спеціалізація В6.03 «Хореографічне мистецтво» виступає як динамічна та багатогранна освітньо-професійна модель у сфері перформативних мистецтв, здатна відповідати сучасним соціокультурним викликам та потребам суспільства. Вона формує фахівців нового покоління, які поєднують творчий потенціал, професійну мобільність та соціальну відповідальність. Очікується, що розробка та впровадження нового стандарту фахової передвищої та вищої освіти за спеціальністю В6 «Перформативні мистецтва» забезпечить системність підготовки та інтеграцію сучасних педагогічних, виконавських і дослідницьких компетентностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безугла Р. Концептуалізація перформансу в науковому дискурсі. *Художня культура. Актуальні проблеми*. 2020. № 16(2). С. 18–26. URL: [https://doi.org/10.31500/1992-5514.16\(2\).2020.217736](https://doi.org/10.31500/1992-5514.16(2).2020.217736) (дата звернення 14.02.2026).
2. Кабінет Міністрів України. Постанова № 1021 від 30 серпня 2024 року «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей». URL: <https://www.education.ua/news/2024/11/01/1-lystopada-vstupae-v-diiu-onovlenyi-perelik-haluzei-ta-spetsialnostei/> (дата звернення: 10.02.2026).
3. Карповець М., Шелепко Т. Перформативний вимір сучасної соціокультурної та освітньої діяльності. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філософія» : науковий журнал*. Острог : Вид-во НаУОА, 2024. № 26. С. 32–38.
4. Станіславська К. Сучасні перформативні практики: образотворчість чи театралізація? (На прикладі творчості Марини Абрамович). *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого*. 2015. Вип. 16. С. 154–160. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkkarogo_2015_16_20 (дата звернення 10.02.2026).
5. Степаненко В. М. Соціальна роль перформативного мистецтва в Україні. Харків: ХДАК, 2023. 180 с.
6. Ткаченко М. Педагогічні умови формування готовності майбутніх хореографів до застосування проєктних технологій у професійній діяльності. *Педагогічні науки*, 2022, № 79. С. 101–105.

REFERENCES

1. Bezugla, R. (2020). Konceptualizaciya performansu v naukovomu diskursi [Conceptualization of performance in academic discourse]. *Khudozhnya kultura. Aktualni problemy*, 16(2), 18–26. [in Ukrainian].
2. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2024, August 30). Postanova № 1021 vid 30 serpnia 2024 roku «Pro zatverdzhennia pereliku haluzei znan i spetsialnostei» [Resolution No. 1021 “On the Approval of the List of Fields of Knowledge and Specialties”]. Retrieved from <https://www.education.ua/news/2024/11/01/1-lystopada-vstupae-v-diiu-onovlenyi-perelik-haluzei-ta-spetsialnostei/> (accessed: February 10, 2026). [in Ukrainian].
3. Karpovets, M., & Shelepko, T. (2024). Performatyvnyi vymir suchasnoi sotsiokulturnoi ta osvithoi diialnosti [The performative dimension of contemporary socio-cultural and educational activities]. *Scientific Notes of the National University “Ostroh Academy”, Philosophy Series*, 26, 32–38. [in Ukrainian].
4. Stanislavska, K. (2015). Suchasni performatyvni praktyky: obrazotvorchist chy teatralizaciya? (Na prykladi tvorchosti Maryny Abramovych) [Contemporary performative practices: Image-making or theatricality?]. *Naukovyj visnyk Kyivskogo nacionalnogo universytetu teatru, kino i telebachennya imeni I. K. Karpenka-Karogo*, 16, 154–160. [in Ukrainian].
5. Stepanenko, V. (2023). Sotsialna rol performatyvnoho mystetstva v Ukraini. [The Social Role of Performative Arts in Ukraine]. *Kharkiv: KHDAK*, 180 p. [in Ukrainian].
6. Tkachenko, M. (2022). Pedahohichni umovy formuvannia hotovnosti maibutnikh khoreohrafiv do zastosuvannia proektnykh tekhnolohii u profesiinii diialnosti [Pedagogical conditions for forming the readiness of future choreographers to apply design technologies in professional activities]. *Pedahohichni nauky*, № 79. S.101–105. [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 20.02.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 30.03.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 22.04.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

